

actus nequaquam posse referri ad animum ap-
probandi suppressionem personatus eo modo,
quo fuerat expleta, multoque minus induce-
re posse ratihibitionem actus gestu, non solum
præter, sed etiam contra formam mandati, &
legem in eo præscriptam, cum requirantur ad
hunc effectum actus univoci, neque referribiles
ad aliam causam. (b)

Cæterum supervacaneum erat diutius im-
morari circa examen quorumcumque actuum,
qui ad ratificationem inducendam afferri pos-
sent, ubi, prout in casu, deficiebat in Felice
scientia expleta suppressionis contra formam
mandati: tantum enim abest, ut certioratus
ipse fuerit de actu, prout in partibus fuerat
celebratus, ut imo Franciscus scribere ad il-
lum non dubitaverit, quod excepto particula-
ri duplicarum quatuor cum dimidia, in reliquis
gesta res fuerat, ac adimpleta eo modo, quo
tibi placuit, & circa meam obligationem fuit
pariter exequutum.

3. Nec ptius Felix sese deceptum agnovit,
quam post redditum ad patriam, ubi Franciscus
fratrem solvere renuentem mensuram

præstationem judicialiter convenire opus ha-
buit: deficiente autem certa ac individuali
scientia non servata legis in mandato præ-
scriptæ, non erat profecto cur induci posset in
Felice ratificatio, quæ sine præcedenti scientia
non datur. (c)

3. Mirum proinde non erat, quod Felix
longe distans à loco contractus, fidemque se-
quutus Francisci fratris, à quo notitiam ha-
buerat rei gestæ, prout ipse mandaverat, spa-
tio decennii non reclamavit, & duplas qua-
tuor in singulos menses, donec Romæ fuit, pa-
cifice exegit: omnes enim prædicti actus ali-
que similes, uti procedentes à falso, ac erro-
neo supposito, non sine fraude de patribus, Fel-
lici insinuato, nullatenus apti erant inducere,
atque probare in eodem Felice animum ratifi-
candi contractum adeo sibi præjudicalem, &
citra consensum, utpote contra formam man-
dati à Procuratore celebratum, ut bene firmant
omnes decisiones præcedentes instantiæ, ad
quas, habita in reliquis relatione ita resolu-
tum fuit cum suffragio omnium Dominorum,
& Felice tantum informante.

(b) Juxta firmata per Rot. cor. Gregor. decif. 34. n. 17.
cor. Bich. decif. 500. n. 41. & seq. cor. Danozet. Jun. decif.
879. n. 11. cor. Cerr. decif. 81. n. 17. cor. Molin.
decif. 241. n. 8. & cor. Herrer. decif. 192. n. 9. & 10.

(c) Rot. cor. Uwald. decif. 160. n. 12. cor. Orthobon.
decif. 11. n. 20. & 23. cor. Card. Caprar. decif. 171. n. 23.
cor. Crisp. decif. 489. num. 6. & cor. Herrer. decif. 199.
num. 29.

INDEX

RERUM, ET MATERIARUM, QUÆ IN PRÆCEDENTIBUS
Decisionibus ad Praxim Ecclesiasticam, & Sæcularem D. SUAREZ
DE PAZ continentur.

A

ACQUIESCENTIA.

Acquiescentia decennalis unita malo juri inducit de-
sertionem, dec. 1. num. 4.

ACQUISITIO.

Acquisitio cedit domino pecuniarum, confiso de animo
acquirentis, quoquo modo ejus favore patefacto, dec.
30. num. 6.

Emptio & acquisitio ex alienis pecuniis acquiritur ementi,
non autem pecunia domino, *ibid.* num. 9.

Limita, concurrente contraria voluntate ipsiusmet ac-
quirentis, *ibid.* num. 10.

ACTIO.

Nova actio experiri tantummodo valet in suo congruo,
& separato judicio, primo jam terminato, dec. 21.
num. 14.

Clausula quam, & quas in commissione contenta non dat
facultatem convolvendi de uno ad aliud actionum genus,
ibid. num. 15.

Frater gerens negotium utile cæteris fratribus, contra
illos acquirit actionem personalem, decif. 24. num. 5.

Non verò hypothecariam exercibilem contra tertium,
ibid. num. 6.

Creditoribus donantis illum convenire non possunt actione
personali vel executiva, sed solum actione rei persecu-
toria, seu reculsoria, dec. 27. num. 6.

ACTOR.

Actor in judicio restitutionis in integrum exhibere tenet
omnes scripturas ad causam facientes, dec. 14.
num. 4.

ACTUS.

Omissio formæ & conditionis in parte, viciat actum in
toto, dec. 5. num. 14.

Actus à procuratore expletus contra formam mandati est
nullus, dec. 7. num. 1.

Fortius, si in mandato apposta fuerit clausula, nec alias,
aliter, *ibid.* n. 2.

Ratificatio probanda est ex actibus certis, & univocis, *ibid.*
num. 4.

Adjuncta probatione scientiæ individualis omnium gesto-
rum contra formam mandati, *ibid.* n. 5.

Nec extenditur de actu ad actum, *ibid.* n. 6.

Præferum inconcilabilem, *ibid.* num. 7.

Ratificationem non inducunt actus ad aliam causam referri-
biles, *ibid.* n. 8.

Deficiente scientia actus, frustra illius ratificatio prætendit-
ur, *ibid.* n. 9.

Dolus non admittitur in actu prudenti, & rationabili,
dec. 15. n. 7.

Actus referri debet ad causam veram, & præexistentem,
dec. 20. n. 16. & dec. 21. n. 12.

Judicium est actus legitimus trium personarum, Judicis,
Actoris, & Rei, dec. 23. n. 3.

Consensus certo actui accommodatus, ad aliud diversum
non extenditur, dec. 28. n. 12.

Actus ad aliam causam referribilis qualitatem hæreditariam
minime probat, dec. 27. n. 7.

Qualitas hæreditaria non probatur ex actu æquivoco,
ibid. n. 8.

Ratihibitio non resultat ex actibus ad aliam causam refe-
ribilibus, dec. 32. n. 2.

ADITIO.

Qualitas hæreditaria resultat ex additione, non vero à
simplici institutione, dec. 14. n. 1.

Aditio hæreditatis non est de sui natura præjudicialis,
ibid. num. 7.

ÆQUITAS.

Æquitas non debet in iniquitatem declinare, dec. 28. n. 5.

AGNATIO.

Onus assumendi cognomen censetur appositum ad solam
memoriam nominis familie, non autem gratia con-
servandi agnationem, dec. 20. n. 14.

ALIMENTUM.

Mentio filiorum facta in sola promissione alimentorum, de-
notat animum donantis illos non includendi ex per-
sona propria in donatione, dec. 20. n. 6.

Conjecturæ eo tunc admittuntur ad arguendam vocatio-
nem filiorum donatarii quoties in aliqua parte dona-
tionis nominati fuerint, *ibid.* num. 7.

Secus, ubi posthabita eorum nominatione donatio colla-
ta fuit in donatarium, & heredes quoscunque, *ibid.*
num. 8.

Alimenta relicta filiis donatarii non probant illorum vo-
cationem ex propria persona, dec. 21. n. 4.

Sed potius illam excludunt, *ibid.* n. 5.

Alimenta debita jure actionis, repeti possunt, quamvis
præterita, dec. 23. n. 20.

Putat, si fuerint promissa in concordia, *ibid.* n. 21.

Etiamsi alimentarius fuerit aliunde provivus, *ibid.* n. 22.

Imo præstationes non exacte transeunt ad heredes ali-
mentarii, *ibid.* num. 23.

Filiatio, ad effectum consequendi alimenta perpetua, pro-
bari debet conclusivissime, dec. 29. n. 3.

Fili adulterini legibus exosi nil ultra alimenta præten-
dere possunt, *ibid.* n. 4.

Adulterinus, ad effectum consequendi alimenta perpetua,
indiget illis probationibus, quæ sunt necessariæ filio
naturali, ut successorem consequatur, *ibid.* n. 5.

Filiatio, ad effectum consequendi alimenta perpetua, non
probatur ex largitionibus, & ex tractamentis per an-
tea habitis, *ibid.* num. 12.

Neque etiam ex publica voce, & fama, *ibid.* n. 13.

APPELLATIO.

Ad Judicem appellationsis devolutum dumtaxat dicitur id,
à quo est appellatum, dec. 21. n. 13.

ARCHIEPISCOPUS.

Archiepiscopus Toletanus est decimator universalis in sua Dioecesi, dec. 25. n. 1.

ATTEGRATIO.

Attegratio admittit super Officialibus Papæ non potest retractari in præjudicium Attegratarii, dec. 4. n. 1.

Attegratarius nullum jus acquirit super attegrationem factam à non vero domino, ibid. n. 2.

ATTESTATIO.

Attenditur relatio cursoris à tergo citationis notata, non autem succelsiva illius attestatio, dec. 10. n. 3.

AUCTOR.

Factum auctoris impugnare nemini licet, dec. 16. n. 10.

B

BENEFICIUM.

Fundatione semel expleta super iisdem bonis, nequit aliud novum Beneficium fundari, dec. 16. n. 5.

BENEPLACITUM.

Factum Ecclesiæ damaolium indiget beneplacito Apostolico, dec. 17. n. 24.

Beneplacitum Apostolicum obtentum, sine expressione factorum juris dispositioni contrarium, nullum est, ibid. n. 25.

BONA.

Bona extradotalia æquiparantur paraphernalibus, ubi maritus ea administrat tacito, vel expresso consensu uxoris, dec. 8. n. 19.

Æquiparatio prædicta operatur hypothecam circa capitale, non autem pro repetitione fructuum, ibid. n. 20.

Inventarium confici debet in loco, ubi sita sunt bona, dec. 14. n. 6.

C

CADUCITAS.

Caducitas pluribus in casibus conventa, ex verificatione unius incurrit, dec. 12. n. 35.

CAPELLANIA.

Cessante præjudicio tertii, potest super iisdem bonis ad novam Capellaniam fundationem deveniri, dec. 16. n. 7.

CAPELLANUS.

Capellanus competit manutentio super bonis in dotem Capellanis assignatis, dec. 16. n. 4.

CAUSA.

Causa finalis totam dispositionem regulat & moderatur, dec. 9. n. 7.

Actus referri debet ad causam veram & præexistentem, dec. 20. n. 16. & dec. 21. n. 12.

Causa urgentissima requiritur, ut partes ad transigendum cogi possint, dec. 28. n. 6.

Putat, ob timorem ne veniant ad arma, ne perturbetur publica quies, vel ad finem imponendum liti diu agitatur, & adhuc dubiæ, ibid. n. 7.

CENSUS.

Census electus pro detractone legitimæ de fideicommissario liber evadit, dec. 24. n. 2.

CESSIO.

Dimittere debitum alterius ex propriis pecuniis sine cessione jurum, ista non acquirit, sed solam actionem negotiorum gestorum contra debitorem ejusque hereditatem, dec. 24. n. 3.

Cessio crediti extincti nulla est, dec. 24. n. 4.

Cessio reportata à debitore dicitur extincta, ibid. n. 8.

Cessio extinctiva reportata ab hærede debitoris, dat illi actionem negotiorum gestorum contra coheredes, non vero actionem exercibilem contra tertios, ibid. n. 13.

CITATIO.

Copix extinctæ sine citatione interesse habentium non creditur, dec. 8. n. 7.

Nec Notario transumptanti scripturas alienas, ibid. n. 8.

Habens pactum pro se, sibi non præjudicat, non respondendo citationi, dec. 9. n. 5.

Nec ei nocet decretum Judicis pacto adversativum, quoties eidem intumatum non fuit, ibid. n. 6.

Citatio facta Procuratori, de cujus mandato non constat, nulla est, & reddit actum nullum quoad omnes, ibid. n. 7.

Citatio ex omissione nominum non dicitur vaga, ubi ab expressione cognominis devenitur ad cognitionem personarum citandarum, dec. 10. n. 1.

Citationibus deferendum est, ut inspicatur quantum sint persone citatæ, non autem enunciatiæ Notarii, & assertioni cursoris, ibid. n. 2.

Attenditur relatio cursoris à tergo citationis notata, non autem succelsiva illius attestatio, ibid. n. 3.

Citari non debet in adjudicatione bonorum hereditariorum filius, qui hereditatem jacentem expresse repudiaverat, ibid. n. 4.

Subhastatio facta sine citatione partis, & decreto Judicis nulla est, ibid. n. 7.

Termino mensis ad soluendum elapso, si creditor ultra expectet, debitori non nocet, ideo deinde potest ad deliberationem devenire absque alia citatione, ibid. n. 8.

Citari omnino debet habens principale interesse in causa, dec. 11. n. 4.

Defectus citationis parit insanabilem nullitatem, ibid. n. 5.

Citatio certe persone individualiter expressæ, & aliorum de domo valida est, dec. 12. n. 6.

Et afficit etiam alias personas de domo sub specialitate cognominis comprehensas, ibid. n. 7. & dec. 13. n. 2.

Præsertim, quando pars eadem formula citandi usus fuit, dec. 12. n. 8.

Modus citandi semel inter partes approbatus amplius reprobari non potest, ibid. n. 9.

Cohabitatio cum persona expresse nominata in citatione non requiritur, ad effectum determinandi alias personas citandas, sed communis causa, & identitas familie, dec. 13. n. 4.

Autoritas Judicis supplet defectum citationis, ibid. n. 7.

Citationis executio fieri sufficit juxta stylum loci, dec. 15. n. 2.

Relatio cursoris à tergo citationis per Notarium extensa prævalet contrariæ depositioni ab eodem cursore deinde expleta, ibid. n. 3.

CLAU.

& Materiarum.

CLAUSULA.

Clausula, nec alias, aliter, inducit formam, & conditionem à Procuratore servandam, dec. 5. n. 13. & dec. 6. n. 6.

Clausula, quam, & quas in commissione contenta non dat facultatem convolvendi de uno ad aliud actionum genus, dec. 21. n. 15.

Disputandum non est de competentiæ viæ executivæ, quoties Signatura non respicit cum clausula, si quid exequendum, dec. 23. n. 5.

COACTIO.

Coactus non obligatur, dec. 28. n. 13.

COGNOMEN.

Citatio ex omissione nominum non dicitur vaga, ubi ab expressione cognominis devenitur ad cognitionem personarum citandarum, dec. 10. n. 1.

Onus affumendi cognomen censetur appositum ad solam memoriam nominis familie, non autem gratia conservandi agnationem, dec. 20. n. 14.

Onus affumendi cognomen donatario personaliter impositum, illius personam non egreditur, dec. 21. n. 10.

COHABITATIO.

Cohabitatio cum persona expresse nominata in citatione non requiritur, ad effectum determinandi alias personas citandas, sed communis causa, & identitas familie, dec. 13. n. 4.

COLLATIO.

Collatio jure devolutio non incapacitatem præsentati præservat Patrono possessionem præsentandi, dec. 1. n. 8.

COLLEGIUM.

Personæ uti singula: non representant Collegium, dec. 2. n. 4.

COLLUSIO.

Extractio scripturæ non probat, quoties de collusionem dubitari possit, dec. 8. n. 9.

CONCEPTIO.

Tempus novimestre non est tutum pro dimittenda die Conceptionis foetus, dec. 29. n. 10.

CONCORDIA.

Concordia inita contra approbationem Vicarii Generalis nulla est, quoties S. Sedes illam remisit arbitrio Episcopi, dec. 28. n. 1.

In hoc casu Episcopus tenetur per seipsum delegationem perficere, ibid. n. 2.

Vel saltem, Vicario Generali speciale delegationem dirigere, ibid. n. 3.

Concordia inita contra mentem Pontificis delegantis nulla est, ibid. n. 4.

CONDITIO.

Conditio uni legato adjecta, ad aliud non extenditur, dec. 22. n. 4.

Præsertim, stante diversitate legatariorum, ibid. n. 5.

Ratio diversitatis vigens in quolibet legato, impedit ne conditio uni adjecta trahatur ad aliud, ibid. n. 6.

CONFESSIO.

Propriam confessionem impugnare nemini licet, dec. 5. n. 6.

CONFLICTUS.

In conflictu duorum instrumentorum à duobus Connotariis cocriptorum, illud prævalet quod juris dispositione

magis confirmatur, & in judicio approbatum fuit tempore supputationis proximo, dec. 12. n. 26.

CONSENSUS.

Nemini licet à contractu recedere sine consensu alterius contrahentis, dec. 5. n. 5.

Mandatum ad individuitatem consensus in parte servari, & in alia negligi non potest, ibid. n. 12.

Ubi circumstantiæ suadent mulieris approbationem circa fructuum erogationem ad commodum familie, ipsa diuturnæ tolerantia positivum consensus operatur, dec. 8. n. 14.

Bona extradotalia æquiparantur paraphernalibus, ubi maritus ea administrat tacito, vel expresso consensu uxoris, dec. 8. n. 19.

Æquiparatio prædicta operatur hypothecam circa capitale, non autem pro repetitione fructuum, ibid. n. 20.

Defectus consensus verificatur in actu simulato, & dolo, non autem in actu minus solemnibus, dec. 15. n. 6.

Consensus certo actu accommodatus, ad aliud diversum non extenditur, dec. 28. n. 12.

CONSTITUTIO.

Enuntiativa constitutionis dotis intelliguntur de ea vere præexistenti, non vero de alia de qua nullo modo constat, dec. 31. n. 8.

Constitutione dotis deficiente, corrunt præsumptiones solutionis, ibid. n. 9.

CONSUETUDO.

Consuetudo non suffragatur, nisi probetur in casu particulari, dec. 19. n. 13.

Consuetudo non extenditur de loco ad locum, dec. 18. n. 8.

Consuetudo circa decimas personales non afficit prædiales ex antiquissima observantia, & claris titulis alteri debitas, dec. 19. n. 15.

CONTRACTUS.

Nemini licet à contractu recedere sine consensu alterius contrahentis, dec. 5. n. 5.

Pacta dant legem contractibus, dec. 7. n. 2.

In contractibus emphyteuticis pacta servari debent, dec. 12. n. 12.

CONTROVERSIA.

Transactio convenit controversiis dubiis, non vero extinctis, vel facile dirimendis, dec. 28. n. 8.

COPIA.

Copia extinctæ sine citatione interesse habentium non creditur, dec. 8. n. 7.

Nec Notario transumptanti scripturas alienas, ibid. n. 8.

CORRECTIO.

Correctio mandati in parte, non arguit illius permutationem in totum, dec. 6. n. 9.

Sed potius arguit aliarum conditionum confirmationem, ibid. n. 10.

Correctio instantanea vitanda est, dec. 21. n. 11.

CREDITOR.

Creditor hereditatis convenire potest pro tota summa unum tantummodo ex hæredibus, qui bona possidet, dec. 14. n. 2.

Nec tenetur citare hæredem institutum, qui hereditatem repudiavit, ibid. n. 3.

Filius conveniri non potest à creditore patris, nisi iste doceat de illius qualitate hereditaria, & omissione inventarii, dec. 27. n. 3.

Creditor donantis illum convenire non possunt actione personali, vel executiva, sed solum actione rei perceptoris, seu rescissoria, *dec. 27. n. 6.*
Creditor non tenetur bona recipere pro pecunia, *dec. 28. n. 9.*

CREDITUM.

Creditum semel approbatum reprobari non debet, *dec. 23. n. 8.*
Creditum detractio legitime non est admittendum, stantibus illius legati prohibitione facta à patre, *ibid. n. 9.*
Salvianum denegatur, non probato ab actore *credito* cum hypotheca, *dec. 24. n. 1.*
Cessio crediti extincti nulla est, *ibid. n. 4.*

CURATOR.

Deputatio *curatoris* pro minore necessaria non est, ubi fratres majores aequale jus habentes licentiam sustinent, *dec. 12. n. 10.*
 Nullitas ex defectu *curatoris* ad lites non attenditur, quoties eo deputato, & citato, contraria sententia citari non potuisset, *ibid. n. 11. & dec. 13. n. 8.*
 Pupillæ dandus est *Curator* ad lites, *dec. 13. n. 5.*
 Hujusmodi deputatio supponitur, ubi agitur de sententia antiqua executâ, & diu observata, *ibid. n. 6.*

CURSOR.

Relatio *cursoris* à tergo citationis per Notarium extensa prævalet contrarie depositioni ab eodem *curso*re deinde expleta, *dec. 15. n. 3.*

D

DAMNUM.

Nemo debet *damnum* ferre ex aliena malitia proveniens, *dec. 12. n. 17.*
 In dubio standum pro eo, qui agit pro *damno* evitando, *dec. 12. n. 36.*

DEBITOR.

Deciso 7. n. 1. coram Baratt. procedit, quando per obligationem superventam post elapsum terminum ad reuendum non efficitur melior conditio debitoris, *dec. 10. n. 9.*
Cessio reportata à debitore dicitur extinctiva, *dec. 24. n. 8.*
 Pecunie ex obligatione restituendi prioribus, & posterioribus, consentitur ex parte in patrimonio *debitoris*, *ibid. n. 11.*

DEBITUM.

Dimittens *debitum* alterius ex propriis pecuniis sine cessione jurium, illa non acquirit, sed solum actionem *negotiorum gestorum* contra debitorem ejusque hereditatem, *dec. 24. n. 3.*
 Hæres tenetur ad *debita* defuncti, *ibid. n. 7.*

DECIMÆ.

Parochus non habet assentientiam juris *decimandi* in alieno territorio, *dec. 18. n. 5. & dec. 19. n. 4.*
 Res judicata pacifice observata probat assentientiam juris *decimandi*, *ibid. n. 6. & dec. 19. n. 3.*
 Parochus declinare non valet jus *decimandi* per rem iudicatam alteri quæsitum, *dec. 19. n. 5.*
Decime personales debentur Ecclesiæ, in qua quis recipit sacramenta, *ibid. n. 14.*
 Consuetudo circa *decimas* personales non afficit prædiales ex antiquissima observantia, & claris titulis alteri debitas, *ibid. n. 15.*
 Exemptio à *decimis* est probanda, *dec. 25. n. 2.*
 Exemptio à solutione *decimarum* argui non potest ex libertate non solvendi verificata, modo in uno, modo in altero prædio, *dec. 25. n. 5.*

Privilegium exemptivum à *decimis* non afficit bona futura, si de illis speciale mentionem non faciat, *ibid. n. 7.*
Decima solvenda pro animalibus, licet sint mixtæ, ad juris effectum prædiales reputantur, *ibid. n. 17.*
 Ex pascuis de jure debentur, *ibid. n. 18.*
 Loco istarum consuetudo induit *decimas* animalium, *ibid. n. 19.*

Ista sunt fructus prædii, *ibid. n. 20.*
 Dicitur pars prædii, quod depascantur, *ibid. n. 21.*
 Parochus debetur *decime*, *dec. 26. n. 1.*
 Ex istis fructibus, qui colliguntur, *ibid. n. 2.*
 Præteritis, si ita scriptum legatur in libris Ecclesiæ *decimaticis*, *ibid. n. 3.*
 Transactio contrarium disponens indiget benedictione Apostolice, *ibid. n. 4.*
 Id peculiariter describitur Constitutiones Synodales Regni Poloniæ, *ibid. n. 5.*

DECIMATOR.

Episcopus Ampuriensis est *decimator* universalis suæ Diocesis, *dec. 18. n. 1. & dec. 19. n. 2.*
 Pertinentia Territorii ad hunc effectum probatur ex solo Catastro, *dec. 18. n. 2.*
 Archiepiscopus Teletinus est *decimator* universalis in sua Diocesi, *dec. 25. n. 1.*
 Exorbitans est, quod Monasterium mutando modum culture, & omnia bona, propriis sui usibus colendo, *decimatore* fraudaret, *ibid. n. 4.*

DECLARATIO.

Donatio per successivam *declarationem* extendi non potest ad novas personas, *dec. 21. n. 5.*

DEFECTUS.

Defectus consensus verificatur in actu firmitate, & dolo, non autem in actu mitem, *dec. 15. n. 6.*

DENUNTIATIO.

Omissio *denuntiatio* non probat malam fidem, & dolum in conjugibus, *dec. 17. n. 13.*
 Et excludit matrimonium putativum, *ibid. n. 14.*

DETERIORATIO.

Deterioratio probatur ex accessu ab emphyteuta requisito, *dec. 13. n. 14.*

DETRACTIO.

Prohibitio quæcumque *detractio* non extenditur ad legitimam, *dec. 23. n. 14.*
 Jus *detrahendi* legitimam à filio non agnatum transit ad hæreses, *ibid. n. 15.*

DEVOLUTIO.

Mora continua requiritur ad effectum *devolutionis*, *dec. 11. n. 15.*
Devolutio ob non solutos canones in emphyteuti Ecclesiastica oritur per biennium, *ibid. n. 22.*
 Facto casu *devolutionis*, dominium utile consolidatur cum directo, *ibid. n. 27.*
 Emphyteuta *devolutionem* incurrit, omitendo promissam adificationem, & rem emphyteuticam deteriorando, *ibid. n. 28.*
 Deficiente pacto speciali, hoc etiam procedit de jure, *ibid. n. 29.*
 Et ex natura contractus emphyteutici, quæ ad meliorandum, conceditur, *ibid. n. 30.*
 In emphyteuti Ecclesiastica exiguntur canones citra remissionem *devolutionis*, *ibid. n. 31.*
 Deputati, exigendo canones post acceptatam *devolutionem*, *ibid. n. 32.*

Devolutio ob deteriorationem de jure procedit in emphyteuti, *dec. 13. n. 13.*
 Monasterio non præjudicant, & devolutionem remittere non possunt, *ibid. n. 33.*
 Speciale mandatum procuræ requiritur, tum pro acceptanda, tum pro remittenda *devolutione*, *ibid. n. 34.*
Devolutio ob deteriorationem de jure procedit in emphyteuti, *dec. 13. n. 13.*

DICTIO.

Dictio, seu, est declaratoria ejusdem rei, *dec. 13. n. 15.*

DISPERSIO.

Onus investiendi pecunias removet periculum *dispersionis*, *dec. 24. n. 12.*

DISPOSITIO.

Causa finalis totam *dispositionem* regulat, & moderatur, *dec. 5. n. 4.*
 Verba in fine *dispositionis* apposita applicantur illi orationi, cui adjecta leguntur, non vero ad aliam omnino distinctam, & separatam, *dec. 22. n. 7.*

DISSENSUS.

Excepto casu expliciti *disensus*, ceteri omnes sub statuto comprehenduntur, *dec. 8. n. 4.*
 Conquestiones mulieris, circa non integram consumptionem fructuum bonorum extradotalium in communem ulum familie, *disensus* non indicunt, *ibid. n. 10.*
 Præsertim, ubi vir longo tempore fructus percepit de mandato mulieris, nulla unquam reddita ratione, *ibid. n. 11.*

In hac materia modica conjectura facit inclinare pro marito, *ibid. n. 12.*
 Sufficit ad hunc effectum indigentia viri, *ibid. n. 13.*

DOLUS.

Dolus non admittitur in actu prudenti, & rationabili, *dec. 15. n. 7.*

DOMESTICUS.

Domesticus admittendus est concurrente difficultate probationis, *dec. 30. n. 8.*

DOMINIUM.

Dominium locorum montium dotalium acquiritur viro, si omnia jura fuerint in illum translata, *dec. 4. n. 3.*
 Si obtinuit, illa describi in sui faciem, *ibid. n. 4.*
Dominium super locis montium avelli non potest sine consensu Domini, hypotheca vero sine tali consensu valide evellitur, *ibid. n. 10.*

DOMINUS.

Acquisitio cedit *domino* pecuniarum, confiso de animo acquirentis, quoquo modo ejus favore patefacto, *dec. 30. n. 6.*

DONATARIUS.

Vocatio filiorum *donatarii* ex propria persona non admittitur, ubi de illis mentio facta non legitur, *dec. 20. n. 1.*
 Et excluditur à stipulatione cantante pro donatario, & hæredibus quibuscumque, *ibid. n. 3.*
 Ex obligatione alendi filios *donatarii* imposita, erui non potest illorum vocatio ad bona donata independentem à patre, *ibid. n. 5.*
 Donatario personaliter in junctum illius personam non egreditur, *dec. 20. n. 15.*
 Onus assumendi cognomen donatario personaliter impositum, illius personam non egreditur, *dec. 21. n. 10.*

Donatarius particularis non tenetur ad consecutionem ventarii, nec dicitur hæres donantis præmortui, *dec. 27. n. 4.*
 In illum nulla actio activa, vel passiva pertransit, *ibid. n. 5.*

DONATIO.

Valet *donatio* facta à muliere, juxta facultates sibi à statuto attributas, *dec. 15. n. 1.*
 Statutum laicale non afficit *donationem* juratam, *ibid. n. 4.*
 Solemnitates statutarie ubi sint necessarie in *donatione* jurata, requiruntur partes declarasse, quod illas voluerint, quodque alias non contraxissent, *ibid. n. 5.*
 Senectus nil detrahatur validitati *donationis*, si aliunde non constet de fraude, vel de mentis debilitate, *ibid. n. 8.*

Donatio stipulata à donatario pro se, & hæredibus, non suffragatur filiis qualitate hereditaria desitituris, *dec. 20. n. 1.*

Declaratio *donationis* intelligenda est compatibiliter cum precedenti instrumento, *ibid. n. 4.*

Mentio filiorum facta in sola promissione alimentorum, denotat animum donantis illos non includendi ex persona propria in *donatione*, *ibid. n. 6.*

Conjectura eo tunc admittitur, ad arguendam vocationem filiorum donatarii, quoties in aliqua parte *donationis* nominati fuerint, *ibid. n. 7.*

Secus, ubi, posthabita eorum nominatione, donatio collata fuit in donatarium, & hæredes quoscunque, *ibid. n. 8.*

Causa matrimonii non immutat indolem *donationis* transitorie ad hæreses, *ibid. n. 9. & dec. 21. n. 6.*

Donationes hujusmodi correlative ad dotem exposita favore solius viri revocari non possunt de illius consensu ob præjudicium uxoris, & filiorum, *dec. 20. n. 10. & dec. 21. n. 7.*

Quibus competit jus consequendi alimenta ex fructibus bonorum donatariorum, quoquoque duret matrimonium, *dec. 20. n. 11. & dec. 21. n. 8.*

Donatio comprehendit vocationem filiorum donatarii ex propria persona, quando dirigitur Titio, & filiis absque mentione qualitatibus hereditariæ, *dec. 20. n. 12. & dec. 21. n. 9.*

Secus, ubi collata legitur in donatarium stipulantem pro se, & hæredibus quibuscumque, *ibid. n. 13.*

Donatio collata in Titium, & hæreses non jurat filios qualitate hereditaria desitituris, *dec. 21. n. 1.*

Præsertim, ubi *donationis* instrumentum explicitè de illis mentionem non facit, *ibid. n. 2.*

Donatio per successivam *declarationem* extendi non potest ad novas personas, *ibid. n. 3.*

DOS.

Mulier vera domina locorum montium rite ea transferri in virum occasione constitutionis *dotis*, *dec. 4. n. 6.*

Affecratio *dotis* à Judice demandata, parit simplicem hypothecam favore mulieris, *ibid. n. 7.*

Vir, etiam post affecrationem *dotis* à Judice demandatam, potest loca montium in sui faciem describi facere, *ibid. n. 8.*

Vir, deleto vinculo affecrationis *dotis*, valide resignat loca Montium in sui faciem libere cantantia: mulieri autem remanet actio contra judicem, qui ipsa non citata, mandatum deletionis concessit, *ibid. n. 9.*

Pater tenetur *dotare* filiam naturalem legitimatam, *dec. 30. n. 1.*

Quamvis nuptiam, quia debet illam collocare in matris

trimonium, infimul & dotare, *ibid.* n. 2.
 Non sic frater, qui cogi non potest dotare de proprio forem jam nuptam, *ibid.* n. 3.
 Mater, dotando filiam de bonis paternis, illius obligationem adimplet, *dec.* 30. n. 4.
 Ita quidem ut pater deinde cogi amplius non possit ad novam dotis constitutionem, *ibid.* n. 5.
 Dos non admittit exceptionem incongruitatis, ubi per eus constitutionem dotata advenit virum aequalis conditionis, *ibid.* n. 12.
 Fortius, accedente illius decenniali acquiescentia, *ibid.* n. 13.
 Filia, quantumvis nupta, retinet jus petendi dotem ex asse paterno, *dec.* 31. n. 1.
 Dos vigore statuti Bononiæ succedit loco legitimæ, *ibid.* n. 2.

Ideo juxta illud, mortua filia post nuptias, *jus dotem* petendi ad eus heredes transmittitur, *ibid.* n. 3.
 Hoc explicite præscribit dictum statutum in *rub. de Success.* ab intestat, *ascendens.* & *collater.* *ibid.* n. 4.
 Constitutio dotis, tanquam quid facti, probanda est, *ibid.* n. 5.
 Dos non semper est eadem, sed variis modis constituitur, *ibid.* n. 6.

Pater tenetur dotare filiam, etiam divitem, & aliunde de congrua dote providam, *ibid.* n. 7.
 Enuntiativa constitutionis dotis intelliguntur de ea vere præsententi, non vero de alia, de qua nullo modo constat, *ibid.* n. 8.
 Constitutione dotis deficiente, corrumpunt præsumptiones solutionis, *ibid.* n. 9.

Vir dici non potest negligens in petenda dote, si paucis vixit annis, *ibid.* n. 11.
 Durante matrimonio, censetur eus onera sustinuisse ex pecuniis vere, & effective receptis in dotem ab extraneo, *ibid.* n. 12.
 Non vero præsumitur voluisse molestias inferre patri uxoris sibi affinitate conjuncto, *ibid.* n. 13.
 Omissa petitio dotis adversus fratres, non inducit illius remissionem, *ibid.* n. 14.

Dos dicitur congrua, si reguletur à quantitate patrimonii dotare debentis, & à consuetudine ac dignitate familiae, *ibid.* n. 15.
 Major dos debetur filie nuptæ viro nobiliori, & in Civitate insigni, *ibid.* n. 16.

DUBIUM.

In dubio standum pro eo, qui agit pro damno evitando, *dec.* 12. n. 36.

E

ECCLESIA.

Decimæ personales debentur Ecclesiæ, in qua quis recipit Sacramenta, *dec.* 19. n. 14.

EDICTUM.

Edicta publicari debent in publicis substationibus, *dec.* 10. n. 5.

EFFECTUS.

Præfixio termini ad certum effectum, ad alium non extenditur, *dec.* 12. n. 16.

EMPHYTEUSIS.

Devolutio ob non solutos canones in emphyteusi Ecclesiastica oritur per biennium, *dec.* 12. n. 22.
 In emphyteusi Ecclesiastica exigi possunt canones citra remissionem devolutionis, *ibid.* n. 31.

Devolutio ob deteriorationem de jure procedit in emphyteusi, *dec.* 13. n. 13.

EMPHYTEUTA.

Emphyteuta devolutionem incurrit, omittendo promissam ædificationem, & rem emphyteuticam deteriorando, *dec.* 12. n. 28.

Deficiente pacto speciali, hoc etiam procedit de jure, *ibid.* n. 29.

Et ex natura contractus emphyteutis, quæ ad meliorandum conceditur, *ibid.* n. 30.

Deterioratio probatur ex accessu ab emphyteuta requisiti, *dec.* 13. n. 14.

Emphyteuta, agendo pro reintegracione, postquam dominus directus dominium utile judicialiter recuperavit, suam intentionem probare tenetur, *ibid.* n. 16.

EMPTIO.

Emptio, & acquisitio ex alienis pecuniis acquiritur ementi, non autem pecuniaz domino, *dec.* 30. n. 9.

Limita, concurrente contraria voluntate ipsiusmet acquirentis, *ibid.* n. 10.

ENUNTIATIVA.

Citationibus deferendum est, ut inspicatur, quænam sint personæ citatæ, non autem enuntiativa Notarii, & assertioni curatoris, *dec.* 10. n. 2.

EPISCOPUS.

Episcopus Ampuriensis est decimator universalis suæ Diocesis, *dec.* 18. n. 1. & *dec.* 19. n. 2.

Pertinentia Territorii ad hunc effectum probatur ex solo Catalo, *dec.* 18. n. 2.

Concordia iniata cum approbacione Vicarii Generalis nulla est, quoties S. Sedes illum remisit arbitrio Episcopi, *dec.* 28. n. 1.

In hoc casu Episcopus tenetur per seipsum delegationem perficere, *ibid.* n. 2.

Vel saltem Vicario Generali specialem delegationem dirigere, *ibid.* n. 3.

EPISTOLA.

Epistola scriptæ ad declarationem mandati procuræ, ab eo separari non debent, *dec.* 7. n. 3.

Testes, etsi formiter non repetiti, recipi debent ad effectum administrandi Epistolæ, *dec.* 30. n. 7.

ERROR.

Probato errore, mutatur scripturæ tenor, *dec.* 12. n. 21.

EXACTIO.

Exactio fructuum probanda est ab allegante, *dec.* 5. n. 17.

EXCEPTIO.

Lis non dicitur contestata, nisi post propositas exceptiones, *dec.* 3. n. 4.

Reo citato in productione jurium, non permittitur exceptio, quod cas non examinaverit, *dec.* 3. n. 6.

Exceptio de jure tertii non admittitur, *dec.* 16. n. 8.

Exceptio turbida non admittitur in summarissimo processorio, *ibid.* n. 11.

Dos non admittit exceptionem incongruitatis, ubi per eus constitutionem dotata advenit virum aequalis conditionis, *dec.* 30. n. 12.

Fortius, accedente illius decenniali acquiescentia, *ibid.* n. 13.

EXCLUSIO.

Exclusio statutaria cessat, ubi pater foeminas restituit ad ju-

jura sunitas, *dec.* 23. n. 18.
 Etiam agatur de successione matris, *ibid.* n. 19.

EXECUTIO.

Obligatio cameralis tribuit viam executivam, *dec.* 23. n. 4.
 Disputandum non est de competentia viæ executivæ, quoties Signatura rescriptit cum clausula: *Si quid exequendum*, *ibid.* n. 5.

EXEMPTIO.

Exemptio à decimis probanda est, *dec.* 25. n. 2.

Exemptio à solutione decimarum argui non potest ex libertate non solvendi verificata, modo in uno, modo in altero prædio, *ibid.* n. 5.

Distinctio bonorum necessaria est, ut de exemptione cujuslibet ab immemorabili determinanda disputetur, *ibid.* n. 6.

Unius Territorii exemptio non extenditur ad aliud, *ibid.* n. 8.

Exponuntur requisita glossi in cap. 1. verb. *Memoria*, de *Præscript.* in 6. *ibid.* n. 9.

Testes negativam non coarctantes, sed potius excludentes, exemptionem sub fundamento immemorabilis allegatam non probant, *ibid.* n. 10.

Consilio de immemorabili libertate quoad certa prædia, exemptio à decimis quoad ipsa admittenda est, *ibid.* n. 15.

Exemptio præscripta in antiquis fructibus, competit aliis novissime in eodem Territorio introductis, *ibid.* n. 22.

Talis extensio prohibita non est, cum venierit circa species fructuum ejusdem Territorii exempti, in quibus aequalis est conditio, & determinatio, *ibid.* n. 23.

Exemptio competens in certo Territorio, & possessa super antiquis fructibus transit super aliis eidem subrogatis, *ibid.* n. 25.

EXPRESSUM.

Tacitum cedit expresso, *dec.* 12. n. 18. & n. 22.

F

FACTUM.

Factum auctoris impugnare nemini licet, *dec.* 16. n. 10.

FAMA.

Fama necessaria ad immemorabilem respicere debet tempus tranfactum, *dec.* 25. n. 14.

FIDEICOMMISSARIUS.

In electione fideicommissarii est, restituere quid minus inter melioratum, & impensum, *dec.* 3. n. 10.

FIDEICOMMISSUM.

Inmissio in Salviano deneganda est, ubi reus bona retinere potest titulo fideicommissi, *dec.* 11. n. 6.

Vel pro credito anteriore, *ibid.* n. 7.

Retentio vigore fideicommissi non conceditur, nisi confitio de existentia, & purificatione fideicommissi, & quod bona ad illud pertineant, *dec.* 16. n. 9.

FIDES.

Mala fides semel contracta transfunditur in heredes, *dec.* 3. n. 1.

Actor, expediendo novum monitorium, fatetur ex primo malam fidem non redundasse in reum conventum, *ibid.* n. 2.

Mala fides incipit à die productionis jurium, ex quibus scientia rei ad alium pertinentis redundat, non en-

rato, an lis vere, & rigorose fuerit contestata, *ibid.* n. 5.
 Mala fides semel impressa, ex lapsu temporis non purgatur, *ibid.* n. 8.
 Etiam perempta instantia, semper durat, *ibid.* n. 9.
 Præsumitur mandatarius fideliter fidem sibi datam executum fuisse, *dec.* 5. n. 4.

FILIA.

Pater tenetur dotare filiam naturalem legitimam, *dec.* 30. n. 1.

Quamvis nuptam, quia debet illum collocare in matrimonium infimul, & dotare, *ibid.* n. 2.

Non sic frater, qui cogi non potest dotare de proprio forem jam nuptam, *ibid.* n. 3.

Mater, dotando filiam de bonis paternis, illius obligationem adimplet, *ibid.* n. 4.

Ita quidem ut pater deinde cogi amplius non possit ad novam dotis constitutionem, *ibid.* n. 5.

Filia, quantumvis nupta, retinet jus petendi dotem ex asse paterno, *dec.* 31. n. 1.

Pater tenetur dotare filiam, etiam divitem, & aliunde de congrua dote providam, *ibid.* n. 7.

FILIATIO.

Filiatio, ad effectum consequendi alimenta perpetua, probari debet conclusivissime, *dec.* 29. n. 3.

Filiatio non dicitur probata, exclusa arcæ custodia ventris, *ibid.* n. 6.

Sola possibilitas copulæ cum alio viro filiationem excludit, respectu suppositi patris adulterini, *ibid.* n. 7.

Nec sufficit probatio custodiae per aliquot dies, *ibid.* n. 8.

Fortius, confitio de accessu alterius Amassii, *ibid.* n. 9.

Filiatio ad effectum consequendi alimenta perpetua, non probatur ex largitionibus, & ex tractamentis per antea habitis, *ibid.* n. 12.

Neque etiam ex publica voce & fama, *ibid.* n. 13.

Plura enumerantur adminicula filiationem excludentia, *ibid.* n. 14.

FILIUS.

Filius, sive masculi, sive foemine, de jure æqualiter succedunt matri intestatæ, *dec.* 23. n. 17.

Filius præsumitur legitimus, non adulterinus, *dec.* 29. num. 1.

Quousque probetur accessus alterius viri ad matrem, exclusa possibilitate accessus mariti, *ibid.* n. 2.

Filius adulterini legibus exofii nil ultra alimenta præterdere possunt, *ibid.* n. 4.

Adulterinus, ad effectum consequendi alimenta perpetua, indiget illis probationibus, quæ sunt necessariæ filio naturali, ut successorem consequatur, *ibid.* n. 5.

FOEMINA.

Exclusio statutaria cessat, ubi pater foeminas ad jura sunitatis restituit, *dec.* 23. n. 18.

Etiam agatur de successione matris, *ibid.* n. 19.

FRATER.

Frater gerens negotium utile ceteris fratribus, contra illos acquirit actionem personalem, *dec.* 24. n. 5.

Non vero hypothecariam exercibilem contra tertium, *ibid.* num. 6.

FRUCTUS.

Judicio deserto, & post longum tempus restitutorio, fructus restitui debent à die secundi iudicii, *dec.* 3. num. 3.

Exactio fructuum probanda est ab allegante, *dec.* 5. num. 17.

Conditiones, circa solam *fructuum* perceptionem, simoniam non inducunt, *dec. 6. n. 7.*
 Incongruum effect, quod vir, vel ejus haeres restitueret *fructus* bonorum extradotalium, quos paulatim in commodum communis familiae consumpsit, *dec. 8. n. 5.*
 Conquæstiones mulieris, circa non integram consumptionem *fructuum* bonorum extradotalium incommunionem usum familiae, dissensum non inducunt, *ibid. num. 10.*
 Praesertim, ubi vir longo tempore *fructus* percepit de mandato mulieris, nulla unquam reddita ratione, *ibid. n. 11.*
 In hac materia modica conjectura facit inclinare pro marito, *ibid. n. 12.*
 Sufficit ad hunc effectum indigentia viri, *ibid. n. 13.*
 Maritus sola actione personali conveniri potest, pro restitutione *fructuum* bonorum extradotalium, quae administravit, nulla suscepta obligatione, *dec. 8. n. 15.*
Fructus legati debentur legatario à die obitus testatoris, *dec. 22. n. 8.*
 Exemptio praescripta in antiquis *fructibus* competit aliis novissime in eodem Territorio introductis, *dec. 25. num. 22.*
 Talis extensio prohibita non est, cum versetur circa species *fructuum* ejusdem Territorii exempti, in quibus aequalis est conditio & determinatio, *ibid. n. 23.*
 Exemptio competens in certo Territorio, & possessa super antiquis *fructibus* transit super aliis illdem subrogatis, *ibid. num. 25.*

FUNDATIO.

Fundatio semel expleta super illdem bonis, nequit aliud novum Beneficium fundari, *dec. 16. n. 5.*
 Cessante praescriptio tertii, potest super illdem bonis ad novam Capellaniam fundationem deveniri, *ibid. n. 6.*

H

HÆREDITAS.

Citari non debet in adjudicatione bonorum hæreditariorum filius, qui *hæreditatem* jacentem expresse repudiaverat, *dec. 10. num. 4.*
 Mulier sine solemnitatibus statuariis *hæreditatem* adire non potest, *dec. 11. n. 13.*
 Creditor *hæreditatis* convincere potest pro tota summa unum tantummodo ex hæreditibus, qui bona possidet, *dec. 14. n. 2.*
 Nec tenetur citare hæredem institutum, qui *hæreditatem* repudiavit, *ibid. n. 3.*
 Aditio *hæreditatis* non est de sui natura præjudicialis, *ibid. n. 7.*
 Monasterium dicitur haeres, si immediate institutum fuerit, si ve *hæreditatem* adiverit ob incapacitatem Monialis institutæ, *ibid. n. 11.*
 Quamvis testator disposuerit, ut Monasterio nullum jus acquireretur, sed libera esset Moniali facultas disponendi de *hæreditate*, *ibid. n. 12.*
 Condicio prædicta intelligi debet de simplici usu ad arbitrio Superioris dependente, *ibid. n. 13.*
 Donatio facta Titio, & filii absque mentione qualitatis *hæreditariae*, vocat filios donatarii ex propria persona, *dec. 21. n. 9.*

HÆRES.

Mala fides semel contracta transfunditur in hæredes, *dec. 3. n. 1.*
 Qualitas *hæreditaria* in filio non inducitur ex possessione bonorum paternorum, quæ retinere potest alio titulo,

quam hæreditario, *dec. 11. n. 8.*

Probari debet plene & concludenter, *ibid. n. 9.*
 Non probatur ex actibus referentibus ad titulum pietatis, *ibid. n. 10.*
 Puta, ex solutione legati pii facta sub protestatione, ne ex neglecto suffragio dedecus in familia induceretur, *ibid. n. 11.*
 Nec ex actibus, qui fieri poterunt citra jus, & nomen hæredis, *ibid. n. 12.*
 Donatio collata in Titium, & hæredes, non juvat filios qualitate hæreditaria desitutos, *dec. 21. n. 1.*
 Praesertim, ubi donationis instrumentum explicitè de illis mentionem non facit, *ibid. n. 2.*
 Haeres, repudiata hæreditate, agere potest pro legato, *dec. 23. n. 2.*
 Haeres tenetur ad debita defuncti, *dec. 24. n. 7.*
 Haeres beneficiatus agens contra factum. Auctoris, tenetur demonstrare, se nihil habere ex illius hæreditate, *ibid. n. 9.*
 Alias, non bene dimissa hæreditate per legitimam redditionem rationis, non distinguitur ab hærede simplici, *ibid. n. 10.*
 Cessio extinctiva reportata ad hæredem debitoris, dat illi actionem *negotiorum gestorum* contra coheredes, non vero actionem exercibilem contra tertios, *dec. 24. n. 13.*

HYPOTHECA.

Affecuratio dotis à Jurece demandata parit simplicem *hypothecam* favore mulieris, *dec. 4. n. 7.*
 Loca montium nullam aliam *hypothecam* recipiunt præter illam in litteris patentibus, & libris Secretariæ adnotatam, *ibid. n. 11.*
 Lex *fin. Cod. de Pact. convent.* *hypothecam* tacitam imperitur contra virum administrantem bona paraphernalia, quæ mulier habebat tempore contracti matrimonii, *decif. 8. n. 16.*
 Restringitur ad capitale dictorum bonorum, exclusive quoad *fructus*, *ibid. n. 17.*
 Fortius, ubi agitur de *fructibus* bonorum extradotalium, quæ maritus non administrat mandato legis, sed ex consensu mulieris, *ibid. n. 18.*
Hypotheca non competit, nisi in casibus peculiaribus à jure præscriptis, *dec. 8. n. 11.*
Hypotheca competit pro legatis, *dec. 23. n. 6.*

I

IGNORANTIA.

Ignorantia obitus testatoris non est presumibilis in Monasterio ob incapacitatem Monialis succedente, *dec. 14. n. 9.*
 Ignorantia affectata nil prodest, *ibid. n. 10.*

IMMEMORABILIS.

Immemorabilis tantum habet in potentia, quantum in actu, *dec. 25. n. 3.*
 Distinctio bonorum necessaria est, ut de exemptione cujuslibet ab *immemorabilis* determinanda disputetur, *ibid. n. 6.*
 Testes negativam non coarctantes, sed potius excludentes exemptionem sub fundamento *immemorabilis* allegatam non probant, *ibid. n. 10.*
Immemorabilis destruitur ex quolibet rumore in contractum, *ibid. n. 11.*
 Fortius, ab actibus positivis, & publicis, *ibid. n. 12.*
 Cessat, confititio de initio, *ibid. n. 13.*
 Fama necessaria ad *immemorabilem* respicere debet tempus transactum, *ibid. n. 14.*

Conf-

Confititio de *immemorabili* libertate quoad certa prædia, exemptio à decimis quoad ipsa admittenda est, *ibid. n. 15.*

INHIBITIO.

Pendentia litis ad effectum inlubendi oritur ex simplici præsentatione monitorii, & *inhibitionis*, etsi non fuerit adhuc secuta intimatio decreti inhibitorii, *dec. 2. n. 1.*
 Nominatio facta in spretum *inhibitionis* nulla est, & attentata, *ibid.*

INIQUITAS.

Æquitas non debet in *iniquitatem* declinare, *dec. 28. n. 5.*

INJUSTITIA.

Restitutio in integrum tribuenda est confititio de *injustitia* rei judicæ, *dec. 13. n. 1.*

INSTANTIA.

Instantia de Jure Canonico est perpetua, *dec. 3. n. 7.*
 Etiam perempta *instantia*, semper durat mala fides, *dec. 3. n. 9.*

INSTITUTIO.

Institutio debetur præsentato ab illo, qui est in quasi possessione præsentandi, *dec. 1. n. 6.*
 Praesertim, si ultimus status ab antecedentibus confirmatur, *ibid. n. 7.*
 Qualitas hæreditaria resultat ex additione, non vero à simplici institutione, *dec. 14. n. 11.*

INSTRUMENTUM.

In confititio duorum instrumentorum à duobus Connotariis conscriptorum, illud prævalet quod juris dispositione magis confirmatur, & in judicio approbatum fuit tempore stipulationis proximo, *dec. 12. n. 2. 6. & dec. 13. n. 12.*
 Observantia probat instrumenti veritatem, *dec. 16. n. 6.*
 Testes contra instrumenta non probant, *dec. 18. n. 7. & dec. 19. n. 16.*
 Declaratio donationis intelligenda est compatibiliter cum præcedenti instrumento, *dec. 20. n. 4.*

INVENTARIUM.

Locus pius, stante nullitate *inventarii*, tenetur ad debita defuncti in bonis propriis, *dec. 14. n. 5.*
Inventarium confici debet in loco, ubi sita sunt bona, *ibid. n. 6.*
 In confessione *inventarii* servandæ sunt solemnitates, tam à jure, quam à Constitutionibus Apostolicis præscriptæ, *ibid. n. 8.*
 Locus pius, adinstar aliorum hæredem, legitimum tenetur conficere *inventarium*, alias obligatur in bonis propriis ad debita testatoris, *ibid. n. 14.*
 Filius conveniri non potest à creditore patris, nisi iste doceat de illius qualitate hæreditaria, & omissione *inventarii*, *dec. 27. n. 3.*
 Donatarius particularis non tenetur ad confessionem *inventarii*, nec dicitur haeres donantis præmortui, *ibid. n. 4.*
 In illum nulla actio activa, vel passiva pertranseat, *ibid. n. 5.*

JUDEX.

Judex non potest demandare deletionem vinculi super locis mortuam, non citato interesse habente, *dec. 4. n. 12.*
 Judex tenetur de damno illato per sententiam in solo casu, quod per sordes, & in gratiam partis male judicasset, *ibid. n. 14.*
 Limita, quando errasset, potius unam, quam alteram opi-

nionem sequendo, quamvis magis communem semper sequi debeat, *ibid. n. 15.*

Judex, male judicando per imperitiam, facit litem suam, *ibid. n. 26.*

Praesertim, quando male judicando malum irreparabilem irrogavit, *ibid. n. 17.*

Judex non potest pactis contrahentium derogare, *dec. 9. n. 4.*

Judex in ambiguis sequi debet sententiam, quæ potiori facti, & juris assentientia fulcitur, *dec. 12. n. 13.*

Auctoritas *Judicis* supplet defectum citationis, *dec. 13. num. 7.*

Ad *Judicem* appellationis devolutum dumtaxat dicitur id, à quo est appellatum, *dec. 21. n. 13.*

JUDICIUM.

Judicio deserto, & post longum tempus restitutum, *fructus* restitui debent à die secundi *judicii*, *dec. 3. n. 3.*
 Nova actio experiri tantummodo valet in suo congruo, & separato *judicio*, primo jam terminato, *dec. 21. n. 14.*

Judicium est actus legitimus trium personarum *Judicis*, Actoris, & Reti, *dec. 23. n. 3.*

Testes examinati in *judicio* possessorio probant etiam in petitorio, *dec. 25. n. 16.*

JUS.

Exceptio de jure tertii non admittitur, *dec. 16. n. 8.*
 Nemo sibi præjudicat tacendo, ubi scit jus suum esse salvum, *dec. 30. n. 11.*

JUSPATRONATUS.

Res judicata concludenter probat pertinentiam *jurispatronatus*, *dec. 1. n. 9.*
 Ultimus status attenditur, etiam in *jurispatronatus* passivo, *ibid. n. 10.*

L

LÆSIO.

Lesio locum facit restitutioni in integrum, *dec. 17. n. 8.*
 Lesio enormissima transactionem annullat, *dec. 28. n. 10.*
 Quamvis beneplacito Apostolico munitam, *ibid. n. 11.*

LEGATUM.

Exponitur, quando in Tribunali S. Rotæ admittatur opinio Angelii, admittens viam executionum pro *legatis*, parvipensa contraria opinione Alexandri, *dec. 22. n. 11.*

Legata diversa censentur, quoties unumquodque à suo proprio, & particulari verbo regitur, *ibid. n. 3.*

Condicio uni legato adjecta, ad aliud non extenditur, *ibid. n. 4.*

Praesertim, stante diversitate legatariorum, *ibid. n. 5.*

Ratio diversitatis vigens in quolibet legato, impedit, ne condicio uni adjecta trahatur ad aliud, *ibid. n. 6.*

Fructus legati debentur legatario à die obitus testatoris, *ibid. n. 8.*

Haeres, repudiata hæreditate, agere potest pro legato, *dec. 23. n. 2.*

Hypotheca competit pro legatis, *ibid. n. 6.*

LEGITIMA.

Legitima debetur filius, tam masculis, quam foeminis, *dec. 23. n. 7.*

Credendum detractionis *legitimæ* non est admittendum, stante illius legali prohibitione facta à patre, *ibid. num. 9.*

Forma restituta ad jura fuitatis, per æqualem institutionem reportatam una cum matriculis in testamento paterno, consequi debet legitimam liberam à quocumque onere, *ibid.* n. 12.
 Prohibitio quarumcumque deductionum non extenditur ad legitimam, *ibid.* n. 14.
 Legitima operatione legis defertur in filium à momento obitus patris, *ibid.* n. 16.
 Censur electus pro deductione legitime de fideicommissario liber evadit, *dec.* 24. n. 2.
 Dos vigore statuti Bononiæ succedit loco legitime, *dec.* 31. n. 2.
 Ideo, juxta illud mortua filia post nuptias, jus dotem petendi ad eam heredem transmittitur, *ibid.* n. 3.
 Hoc explicite præscribit dictum statutum in Ru. de Success. ab intestat. ascendent. & collater. *ibid.* n. 4.

LEGITIMITAS.

Pro suadenda legitimitate prolis sufficit matrimonium putativum, *dec.* 17. n. 12.
 Filius præsumitur legitimus, non adulterinus, *dec.* 29. num. 1.
 Quouique probetur accessus alterius viri ad matrem, exclusã possibilitate accessus mariti, *ibid.* n. 2.

LIS.

Lis verificanda est, ubi in ea stat fundamentum, *dec.* 1. n. 1.
 Lis calumniosa nullum jus tribuit pro obtinenda subrogatione gratiosa, *ibid.* n. 2.
 Idem est *litium* non adesse, vel esse calumniosam, *ibid.* num. 3.
 Acquiescentia decennalis unita malo juri inducit deteriorationem *litium*, *ibid.* n. 4.
 Secluso malo jure, *lis* non dicitur deserta, nisi post lapsum 30. annorum, *ibid.* n. 5.
Lis dicitur calumniosa, ubi patronus, qui colligantem presentavit, est in possessione presentandi, *ibid.* n. 11.
 Eo magis, ubi patronus super data possessione binas sententias reportaverat, *ibid.* n. 12.
 Seposita *litis*, vel illa detecta calumniosa, patronus devenire potest ad novam presentationem, *ibid.* n. 13.
 Pendentia *litium* ad effectum inhibendi oritur ex simplici presentatione monitorii & inhibitionis, etsi non fuerit adhuc secuta intimatio decreti inhibitorii, *dec.* 2. n. 1.
Lis non dicitur contestata, nisi post propositas exceptiones, *dec.* 3. n. 4.
 Deputato curatoris pro minore necessaria non est, ubi fratres majores æquale jus habentes *litium* strenue sustinent, *dec.* 12. n. 10.

LOCA MONTIUM.

Dominium *locorum montium* dotium acquiritur viro, si omnia jura fuerint in illum translata, *dec.* 4. n. 3.
 Si obtinuit illa descripta in sui faciem, *ibid.* n. 4.
 Codices Secretarie montium probant pertinentiam *locorum*, *ibid.* n. 5.
 Mulier vera domina *locorum montium* rite ea transfert in virum occasione constitutionis dotis, *ibid.* n. 6.
 Vir etiam, post affectionem dotis à Judice demandatam, potest *loca montium* in sui faciem describi facere, *dec.* 4. n. 8.
 Vir, delecto vinculo affectionis dotis, valide resignat *loca montium* in sui faciem libere cantantia: mulieri autem remanet actio contra Judicem, qui, ipsa non citata, mandatum deletionis concessit, *ibid.* n. 9.
 Dominium super *locis montium* avelli non potest sine

consensu domini, hypothecha vero sine tali consensu valide avellitur, *ibid.* n. 10.

Loca montium nullam aliam hypothecham recipiant præter illam in literis parentibus, & libris Secretarie adnotatam, *ibid.* n. 11.

Judex non potest demandare delationem vinculi super *locis montium*, non citato interesse habente, *ibid.* n. 12.

LOCUS PIUS.

Locus pius, stante nullitate inventarii, tenetur ad debita defuncti in bonis propriis, *dec.* 14. n. 5.

Locus pius, adinstar aliorum heredum, legitimum tenetur conficere inventarium, alias obligatur in bonis propriis ad debita testatoris, *ibid.* n. 14.

LOCUPLETATIO.

Nemo locupletari debet cum aliena jactura, *dec.* 14. n. 15.

M

MALITIA.

Nemo debet damnari ferre ex aliena malitia proveniens, *dec.* 12. n. 17.

MANDATARIUS.

Præsumitur, *mandatarius* fideliter fidem datam executum fuisse, *dec.* 5. n. 4.

MANDATUM.

Forma *mandati* diligenter servanda est, *dec.* 5. n. 1.
 Alias, factum procuratoris non sufficitur ex defectu contentus mandantis, *ibid.* n. 2.

Præsertim, si in mandato procuræ apposta fuerit clausula, nec alias, aliter, *ibid.* n. 3.

Mandatum procuræ per literas confertur potest, *dec.* 5. n. 8.

Et revocari, *ibid.* n. 9.

Multo magis declarari, & limitari, *ibid.* n. 10.

Conditiones deinde impostæ mandatario impleri debent, & separande non sunt à mandato, *ibid.* n. 11.

Mandatum ob individuatam consensum in parte servari, & in alia negligi non potest, *ibid.* n. 12.

Reductio mentitur præstationis non derogat alis conditionibus, & qualitatibus *mandato* procuræ appostis, *ibid.* n. 16.

Reintegratio conceditur proponenti spoliato ex facto *mandatarii* excedentis fines *mandati*, *ibid.* n. 19.

Actus à procuratore expletus contra formam *mandati* est nullus, *dec.* 6. n. 1. & *dec.* 7. n. 1.

Fortius, si in mandato apposta fuit clausula nec alias, aliter, & *dec.* 6. n. 2. & *dec.* 7. n. 2.

Eo tunc proponens non tenetur servare factum procuratoris, *dec.* 6. n. 3.

Et reintegrandus est ad jura à procuratore nulliter extincta, *ibid.* n. 4.

Epistolæ scriptæ ad declarationem *mandati* procuræ, ab illo separari non debent, *ibid.* n. 5. & *dec.* 7. n. 3.

Correctio *mandati* in parte, non arguit illius permutationem in totum, *ibid.* n. 9.

Sed potius arguit aliarum conditionum confirmationem, *ibid.* n. 10.

Mandatum procuræ factum à muliere in persona viri, ut bona extradotalia administraret, explicitum mulieris dissentium non inducit, *dec.* 8. n. 6.

Mandatum validum & justum exequi debet, *dec.* 23. n. 1.

MANUTENTIO.

Capellano competit *manutentio* super bonis in dotem

Ca-

Capellanis assignatis, *dec.* 16. n. 4.

MATRIMONIUM.

Statuta humana reputantur favorabilia, tanquam subventiva virum ab onere *matrimonii*, *dec.* 8. n. 2.

Operatur quoad fructus perceptos, & consumptos citra mulieris exprellum ditium, *ibid.* n. 3.

L. fin. Cod. de *Pañ. convent.* hypothecham tacitam impatitur contra virum administrantem bona paraphernalia, quæ mulier habebat tempore contracti *matrimonii*, *ibid.* n. 16.

Restringitur ad capitale dictorum bonorum, exclusive quoad fructus, *ibid.* n. 17.

Fortius, ubi agitur de fructibus bonorum extradotalium, quæ maritus non administrat mandato legis, sed ex consensu mulieris, *ibid.* n. 18.

Nulla est sententia lata super validitate *matrimonii* in sequelam transactionis contractæ, pro consulendo honori conjugis, & filiorum, *dec.* 17. n. 2.

Idem dic de sententia lata sine citatione ad sententiam, *ibid.* n. 3.

Et de sententia lata in gradu appellationis ab eadem Curia, unde prima emanavit, *ibid.* n. 4.

Matrimonium nullum est, si contrahatur coram Capellano, qui non est Parochus alterutrius ex sponsis, *ibid.* num. 5.

Capellanus Militum, & Fortalitii assilere non potest *matrimonii*, nisi habita speciali concessione à S. Sede, vel expressa licentia ab Ordinario suffragante dumtaxat quoad Milites in actuali expeditione existentes, *ibid.* n. 6.

Miles non dicitur, qui inter Milites describi se fecit, ut *matrimonium* contraheret coram Capellano Exercitus, *ibid.* n. 7.

Matrimonium nullum est successivis actibus non convallidatur, sine novo utriusque conjugis consensu præstito coram proprio Parochio, *ibid.* n. 11.

Pro suadenda legitimitate prolis, sufficit *matrimonium* putativum, *ibid.* n. 12.

Causa *matrimonii* non immutat indolem donationis transitorie ad hæredes, *dec.* 20. n. 9. & *dec.* 21. n. 6.

Donationes humilimosi correlative ad dotem expostæ favore solius viri revocari non possunt de illius consensu, ob præjudicium uxoris, & filiorum, *dec.* 20. n. 10. & *dec.* 21. n. 7.

Quibus competit jus consequendi alimenta ex fructibus bonorum donatorum, quouque duxerit *matrimonium*, *dec.* 20. n. 11. & *dec.* 21. n. 8.

MENDICITAS.

Beneficium cap. *Ordinaris*, de *Solut.* conceditur Clericis, ne ad mendicatum indecoram redigantur, *dec.* 27. n. 2.

MILES.

Militaris qualitas non probatur ex testibus pendente lite explicatis, *dec.* 17. n. 8.

Neque ex testibus consanguineis dictam qualitatem allegantibus, *ibid.* n. 9.

Miles nunquam reputatur ille, qui non reperitur descriptus in matricula, & inter stipendiatos, *ibid.* n. 10.

MINOR.

In negotiis *minorum* non tam quomodo, & quibus solemnitatibus, sed quid in substantia factum sit, inquiritur, *dec.* 13. n. 9.

MONASTERIUM.

Exorbitans effect, quod *Monasterium*, mutando modum constitutionis

turæ, & omnia bona propriis sumptibus colendo, decimatorum fraudaret, *dec.* 25. n. 4.

Monasterium dicitur hæres, sive immediate institutum fuerit, sive hereditatem adiverit ob incapacitatem Monialis instituta, *dec.* 14. n. 11.

Quamvis testator disposuerit, ut *Monasterio* nullum jus acquireretur, sed libera esset Monialis facultas disponendi de hereditate, *ibid.* n. 12.

Conditio prædicta intelligi debet de simplici usu ab arbitrio Superioris dependente, *ibid.* n. 13.

MONITORIUM.

Actor, expediendo novum *monitorium*, fatetur ex primo malam fidem non redundasse in reum conventum, *dec.* 3. n. 2.

MORA.

Mora continua requiritur ad effectum devolutionis, *dec.* 12. n. 15.

MORA.

Mora continua requiritur ad effectum devolutionis, *dec.* 12. n. 15.

N

NEGLIGENTIA.

Magna negligentia æquiparatur dolo, *dec.* 4. n. 18.

Vir dici non potest negligens in petenda dote, si paucis vicinis annis, *dec.* 31. n. 11.

Durante matrimonio, censetur ejus onera sustinisse pecuniis vere, & effective recepis in dotem ab extraneo, *ibid.* n. 12.

Non vero præsumitur, voluisse molestias inferre patri uxoris sui affinitate conjuncto, *ibid.* n. 13.

NEGOTIUM.

In negotiis *minorum*, non tam quomodo, & quibus solemnitatibus, sed quid in substantia factum sit, inquiritur, *dec.* 13. n. 9.

NOMINATIO.

Nominatio facta in spectum inhibitionis nulla est, & attentata, *dec.* 2. n. 2.

Nominatio facta à tertio, in præjudicium habentis jus nominandi, nulla est, *ibid.* n. 3.

Nominatio collegialiter faciendæ est à Capitularibus, tum in Beneficiis majoribus, tum etiam in minoribus, *ibid.* n. 5.

NULLITAS.

Ratificatio non admittitur, nisi consulto de scientia nullitatis actus, *dec.* 5. n. 18. & *dec.* 32. n. 3.

Restitutio in integrum non conceditur, nisi consulto de nullitate, vel injustitia sententiarum, *dec.* 11. n. 2.

Consulto de nullitate, & injustitia Salviani actori concessi, reo succurritur per reintegrationem, *ibid.* n. 3.

Defectus citationis parit insanabilem nullitatem, *dec.* 11. n. 5. & *dec.* 12. n. 5.

Nullitas ex defectu curatoris ad lites non attenditur, quoties, eo deputato & citato, contraria sententia evitari non potuisset, *dec.* 12. n. 11. & *dec.* 13. n. 8.

Nullitas actus præjudicialis Ecclesiæ allegari potest, etiam à titulari, qui illi consensum dedit, *dec.* 26. n. 6.

O

OBITUS.

Ignorantia obitus testatoris non est præsumibilis in Monasterio ob incapacitatem Monialis succedente, *dec.* 14. n. 9.

OBLIGATIO.

Obligatio Cameralis tribuit viam executivam, *dec.* 23. n. 4. Coac-

Coactus non obligatur, *dec. 28. n. 13.*

OBSERVANTIA.

Observantia probat instrumenti veritatem, *dec. 16. n. 6.*

OMISSIO.

Omissio formæ & conditionis in parte, viciat actum in toto, *dec. 5. n. 14.*

Omissio devanationum probat malam fidem, & dolum in conjugibus, *dec. 17. n. 13.*

Et excludit matrimonium putativum, *ibid. n. 24.*

OPPOSITIO.

Nulla est sententia lata, stante *oppositio*ne, & defectu productionis mandati procuræ, *dec. 16. n. 1.*

Item, ex defectu præstationis juramenti calumniæ, *ibid. n. 2.*

P

PACTUM.

Pacta servari debent, *dec. 9. n. 1.*

Et dant legem contractibus, *ibid. n. 2.*

Judex non potest *pactis* contrahentium derogare, *dec. 9. n. 4.*

Habens *pactum* pro se, sibi non præjudicat, non respondendo citationi, *ibid. n. 5.*

Nec ei nocet decretum Judicis *pacti* adversativum, quoties eidem intimatum non fuit, *ibid. n. 6.*

In contractibus emphyteuticis *pacta* servari debent, *dec. 12. n. 12.*

Pactum ambiguum ad tramites juris interpretatur, *ibid. n. 23.*

Pactum Ecclesiæ damnosum indiget beneplacito Apostolico, *ibid. n. 24.*

Beneplacitum Apostolicum obtentum, sine expressione *pactorum* juris dispositioni contrarium, nullum est, *ibid. n. 25.*

In conflictu duorum instrumentorum prævalet illud, cujus *pacta* juris dispositioni sunt magis consona, *dec. 13. n. 12.*

PAROCHUS.

Matrimonium nullum est, si contrahatur coram Capellano, qui non est *Parochus* alterutrius ex sponsis, *dec. 17. n. 5.*

Matrimonium nullum, ex successivis actibus non validatur, sine novo utriusque conjugis consensu præfatio coram proprio *Parocho*, *ibid. n. 11.*

Parochus non habet assentientiam juris decimandi in alieno Territorio, *dec. 18. n. 5. & dec. 19. n. 4.*

Nec declinare valet jus decimandi per rem judicatam alteri quæsitum, *dec. 19. n. 5.*

Parochi debentur decime, *dec. 26. n. 1.*

Ex istis fructibus, qui colliguntur, *ibid. n. 2.*

Præsertim, si ita scriptum legatur in libris Ecclesiæ decimarum, *ibid. n. 3.*

Transactio contrarium disponens indiget beneplacito Apostolico, *ibid. n. 4.*

Id peculiariter præscribit Constitutiones Synodales Regni Poloniæ, *ibid. n. 5.*

PATRONUS.

Collatio, jure devoluta ob incapacitatem presentati, præservat *patrono* possessionem presentandi, *dec. 1. n. 8.*

Lis dicitur calumniosa, ubi *patronus*, qui colligentem presentavit, est in possessione presentandi, *ibid. n. 11.*

Eo magis, ubi *patronus* super data possessione binas sententias reportaverat, *ibid. n. 12.*

Seposita lite, vel illa detecta calumniosa, *patronus* de-

venire potest ad novam presentationem, *ibid. n. 13.*

PECUNIA.

Pecunie ex obligatione restituendi prioribus, & potioribus censetur extare in patrimonio debitoris, *dec. 24. n. 11.*

Onus investiendi *pecunias*, removet periculum dispersonis, *ibid. n. 12.*

Creditor non tenetur bona recipere pro *pecunia*, *dec. 28. n. 9.*

PERSONATUS.

Nulla est suppressio *personatus* facta à procuratore, non servata forma mandati, *dec. 32. n. 1.*

PERTINENTIA.

Codices Secretarie montium probant *pertinentiam* locorum, *dec. 4. n. 5.*

Pertinentiam territorialem probat sententia per Judicem delegatum citata parte extracta ab Archivo Capituli, *dec. 19. n. 6.*

Præsertim, si agatur de sententia antiqua, & observata, *ibid. n. 7.*

Fortius, junctis aliis sententiis, quamvis laicis à iudicibus laicis, *ibid. n. 8.*

Et tenore Catalitri asservati in Archivo Capituli, *ibid. n. 9.*

Probatones prædictæ simul junctæ probant, prædium controversium contineri intra fines Territorii decimaribus, *ibid. n. 10.*

Prædium continetur præsumitur de iisdem *pertinentiis*, *ibid. n. 11.*

Etiamsi ab incolis diversæ Diocesis possideantur, *ibid. n. 12.*

PETITIO.

Omissa *petitio* dotis adversus fratres, non inducit illius remissionem, *dec. 31. n. 14.*

PONTIFEX.

Concordia inita contra mentem *Pontificis* delegantis nulla est, *dec. 28. n. 4.*

POSSESSIO.

Possessio presentandi ad effectum juris transit in heredem, & successorem, *dec. 1. n. 14.*

Qualitas hereditaria in filio non inducit ex *possessione* bonorum paternorum, que retinere potest alio titulo, quam hereditario, *dec. 11. n. 8.*

Probari debet plene, & concludenter, *ibid. n. 9.*

Non probatur ex actibus referribilibus ad tutulum pietatis, *ibid. n. 10.*

Putæ ex solutione legati pii facta sub protestatione, ne ex neglecto suffragio dedecus in familia induceretur, *ibid. n. 11.*

Nec ex actibus, qui fieri potuerunt citra jus, & nomen heredis, *ibid. n. 12.*

Judex spoliū committit, nulliter & injuste privandæ reum sua *possessione*, *dec. 12. n. 4.*

POSSESSORIUM.

Exceptio turbida non admittitur in summario *possessorio*, *dec. 16. n. 11.*

PRÆDIUM.

Prædium contineri in Territorio decimabili, probatur ex fide testium scientiæ causam reddentium, *dec. 18. n. 4.*

Prædium continetur præsumitur de iisdem *pertinentiis*, *dec. 19. n. 11.*

Etiamsi ab incolis diversæ Diocesis possideantur, *ibid. n. 12.*

PRE-

PRÆSCRIPTIO.

Exponuntur requisiti glossæ in cap. 1. verb. *Memoriam*, de *Præscripti*. in 6. *dec. 25. n. 9.*

PRÆSENTATIO.

Infitutio debetur *præsentato* ab illo, qui est in quasi-possessione presentandi, *dec. 1. n. 6.*

Præsertim, si ultimus status ab antecedentibus confirmatur, *ibid. n. 7.*

Possessio presentandi ad effectum juris transit in heredem, & successorem, *ibid. n. 14.*

PRÆSUMPTIO.

Præsumptio præsumptionis admitti non debet, *dec. 31. n. 10.*

PRIVILEGIUM.

Privilegium exemptivum à decimis non afficit bona futura, si de illis speciale mentionem non faciat, *dec. 25. n. 7.*

PROBATIO.

Non probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, *dec. 12. n. 14.*

Domesticus admittendus est, concurrente difficultate *probationis*, *dec. 30. n. 8.*

PROCURA.

Mandatum *procuræ* per litteras conferri potest, *dec. 5. n. 8.*

Et revocari, *ibid. n. 9.*

Multo magis declarari & limitari, *ibid. n. 10.*

Conditiones deinde imposite mandatorum impleri debent, & separandæ non sunt à mandato, *ibid. n. 11.*

Reductio mentium præstationis non derogat aliis conditionibus, & qualitatibus mandato *procuræ* appolitis, *ibid. n. 16.*

Epistole scriptæ ad declarationem mandati *procuræ* ab illo separari non debent, *dec. 6. n. 5.*

Mandatum *procuræ* factum à muliere in persona viri, ut bona extradotalia administraret, explicitum mulieris disensum non inducit, *dec. 8. n. 6.*

Speciale mandatum *procuræ* requiritur, tum pro acceptanda, tum pro remittenda devolutione, *dec. 12. n. 34.*

PROCURATOR.

Actus à *procuratore* expletus contra formam mandati est nullus, *dec. 6. n. 8.*

Fortius, si in mandato apposta fuit clausula, nec aliter, aliter, *ibid. n. 2.*

Et tunc præponens non tenetur servare factum *procuratoris*, *ibid. n. 4.*

Procurator suo arbitrio non potest omittere conditiones in mandato præscriptas, licet simoniacas, sed vitium simoniæ debet præponenti patefacere, *ibid. n. 8.*

Citatio facta *procuratori*, de cuius mandato non constat, nulla est, & reddidit actum nullum quoad omnes, *dec. 9. n. 7.*

Procurator in committendo, principali non præjudicat, *dec. 12. n. 19.*

Multo minus loco pio, *ibid. n. 20.*

PROVISIO.

Provisio ad certum tempus restricta, ultra illud præteritum non est, *dec. 26. n. 7.*

Q

QUALITAS.

Relatio repetit in referente omnes qualitates urgentes in relatione, *dec. 5. n. 15.*

Actus ad aliam causam referibilis *qualitatem* hereditaria minime probat, *dec. 27. n. 7.*

Qualitas hereditaria non probatur ex actu æquivoco, *ibid. n. 8.*

R

RATIFICATIO.

Ratificatio non admittitur, nisi confuso de scientia nullitatis actus, *dec. 5. n. 18. & dec. 6. n. 11. & dec. 32. n. 3.*

Ad quem effectum scientia debet esse certa & vera, nec sufficit præsumpta, *dec. 6. n. 12.*

Nec inducitur ex actu expleto sub protestatione præservativa jurium, *ibid. n. 13.*

Ratificatio probanda est ex actibus certis, & univocis, *dec. 7. n. 4.*

Adjuncta probatione scientiæ individualis omnium gestorum contra formam mandati, *ibid. n. 5.*

Nec extenditur de actu ad actum, *ibid. n. 6.*

Præsertim, inconciliabilem, *ibid. n. 7.*

Ratificationem non inducunt actus ad aliam causam referibiles, *ibid. n. 8. & dec. 32. n. 2.*

Deficiente scientia actus, frustra illius *ratificatio* præten-ditur, *dec. 7. n. 9.*

REINTEGRATIO.

Reintegratio conceditur proponenti spoliato ex facto mandatarii excedentis fines mandati, *dec. 5. n. 19.*

Emphyteuta agendo pro *reintegratio*ne, postquam dominus directus dominium utile judicialiter recuperavit, suam intentionem probare tenetur, *dec. 13. n. 16.*

RELATIO.

Relatio repetit in referente omnes qualitates urgentes in relatione, *dec. 5. n. 15.*

Relatio facienda est ad ea simpliciter, quæ correctæ non fuerunt, *dec. 8. n. 3. & dec. 9. n. 3.*

RES JUDICATA.

Res judicata concludenter probat pertinentiam jurispatronatus, *dec. 1. n. 9.*

Res judicata oritur per tres sententias conformes, *dec. 11. n. 1.*

Quoties Signatura rescriptit: *Confusio de re judicata*, ista supponenda est, *dec. 12. n. 1.*

Restitutio in integrum non conceditur, nisi docto de injustitia rei *judicatae*, *ibid. n. 2.*

Fortius, ubi suborta fuit post longum agitarum iudicium, *ibid. n. 3.*

Res judicata pacifice observata probat assentientiam juris decimandi, *dec. 18. n. 6. & dec. 19. n. 3.*

Res judicata pro veritate habetur, *dec. 19. n. 1.*

RESTITUTIO.

In electione fideicommissarii est restituere quid minus inter meliorum, & impemum, *dec. 3. n. 10.*

Statutum Pifauri liberat virum à *restitutione* fructuum bonorum extradotalium, quos percepit, muliere non dissentiente, *dec. 8. n. 1.*

Incongruum esset, quod vir seu eius heredes *restituere*nt fructus bonorum extradotalium, quos paulatim

11

in commodum communis familie consumptur, *ibid.* n. 5.
 Maritus sola actione personali conveniri potest pro *restitutione* fructuum bonorum extradotalium, quae administravit, nulla suscepta obligatione, *ibid.* n. 15.
Restitutio in integrum non conceditur, nisi docto de iniustitia rei iudicata, *dec.* 12. n. 2.
 Fortius, ubi suborta fuit post longum agitatum iudicium, *ibid.* n. 3.
Restitutio in integrum tribuenda est confiso de iniustitia rei iudicata, *dec.* 13. n. 1.
 Laeso locum facit *restitutioni* in integrum, *dec.* 17. n. 1.

RETENTIO.

Retentio vigore fideicommissi non conceditur, nisi confiso de existentia, & purificatione fideicommissi, & quod bona ad illud pertineat, *dec.* 16. n. 9.

RETRACTATIO.

Attergatio admissa super Officialia Papae non potest retractari in praedictum Attergatarum, *dec.* 4. n. 1.

REUS.

Reo citato in productione iurium non permittitur exceptio, quod cas non examinaverit, *dec.* 3. n. 6.

RUMOR.

Immemorabilis destruitur ex quolibet rumore in contrarium, *dec.* 25. n. 11.
 Fortius, ab actibus positivis, & publicis, *ibid.* n. 12.
 Cessat, confiso de initio, *ibid.* n. 13.

S

SALVIANUM.

Confiso de nullitate, & iniustitia *Salviani* auctori concessi, reo succurritur per reintegrationem, *dec.* 11. n. 13.
 Immissio in *Salviano* deneganda est, ubi reus bona retinere potest titulo fideicommissi, *dec.* 11. n. 6.
 Vel pro credito anteriore, *ibid.* n. 7.
Salvianum denegatur, non probato ab auctore credito cum hypotheca, *dec.* 24. n. 1.

SCIENTIA.

Mala fides incipit a die productionis iurium, ex quibus *scientia* rei ad alium pertinentis redundat, non curato, an lis vere, & rigorose fuerit contestata, *dec.* 3. n. 5.
 Ratificatio non admittitur, nisi confiso de *scientia* nullitatis actus, *dec.* 6. n. 11.
 Ad quem effectum *scientia* debet esse certa & vera, nec sufficit praesumpta, *ibid.* n. 12.
 Nec inducitur ex actu expleto sub protestatione praeservativa iurium, *ibid.* n. 13.

SCRIPTURA.

Extractio *scripturae* non probat, quoties de collusionem dubitari possit, *dec.* 8. n. 9.
 Probato errore, mutatur *scripturae* tenor, *dec.* 12. n. 21.
Scriptura cancellata praesumitur anterior, & minuta potius, quam originalis, *dec.* 13. n. 10.
 Explicatur praecedens conclusio, *ibid.* n. 11.
 Actor in iudicio *restitutionis* in integrum exhibere tenetur omnes *scripturas* ad causam facientes, *dec.* 14. n. 14.
 Legalis dicitur *scriptura* existens in antiquo Protocollo Capituli, & citata parte extracta, *dec.* 8. n. 13.

SENECTUS.

Senectus nil detrahit validitatis donationis, si aliunde non constat de fraude, vel de mentis debilitate, *dec.* 15. n. 8.

SENTENTIA.

Res iudicata oritur per tres *sententias* conformes, *dec.* 11. n. 1.
Restitutio in integrum non conceditur, nisi confiso de nullitate vel iniustitia *sententiarum*, *ibid.* n. 2.
 Iudex in ambiguis sequi debet *sententiam*, quae potiori facti & juris assistentia fulcitur, *dec.* 12. n. 13.
 Nulla est *sententia* lata, stante oppositione, & defectu productionis mandati procurae, *dec.* 16. n. 1.
 Item, ex defectu praestationis iuramenti calumniae, *ibid.* n. 2.
Sententia praecipiente lata nulla est, *ibid.* n. 3.
 Nulla est *sententia* lata super validitate matrimonii, in sequelam transactionis contractae pro consulendo honori conjugis & filiorum, *dec.* 17. n. 2.
 Idem dic de *sententia* lata sine citatione ad *sententiam*, *ibid.* n. 3.
 Et de *sententia* lata in gradu appellationis ab eadem Curia, unde prima emanavit, *ibid.* n. 4.
 Pertinentiam territorialem probat *sententia* per iudicem delegatum citata parte extracta ab Archivio Capituli, *dec.* 19. n. 6.

Praesertim, si agatur de *sententia* antiqua, & observata, *ibid.* n. 7.
 Fortius, iunctis aliis *sententiis*, quamvis latis a iudicibus laicis, *ibid.* n. 8.
 Et tenore Catastrici asservati in Archivio Capituli, *ibid.* n. 9.
 Probationes praedictae simul iunctae probant, praedium controversum contineri infra fines Territorii decimabilis, *ibid.* n. 10.
Sententia iudicis declaratur ex actis, *dec.* 25. n. 24.

SIGNATURA.

Quoties *Signatura* rescripti: Confiso de re iudicata, ista supponenda est, *dec.* 12. n. 11.

SIMONIA.

Conditiones circa solam fructuum perceptionem *simoniam* non inducunt, *dec.* 6. n. 7.
 Procurator suo arbitrio non potest omittere conditiones in mandato praescriptas, licet *simoniacas*, & sed vitium *simoniae* debet proponenti patefacere, *ibid.* n. 8.

SOLEMNITAS.

Mulier sine *solemnitatibus* statutariis hereditatem adire non potest, *dec.* 11. n. 13.
Solemnitates statutariae ubi sint necessariae in donatione jurata, requiruntur, partes declarasse, quod illas voluerint, quodque alias non contraxissent, *dec.* 15. n. 5.

In confectioe inventarii servandae sunt *solemnitates* tam a iure, quam a Constitutionibus Apostolicis praescriptae, *dec.* 14. n. 8.

SOLUTIO.

Exponitur dispositio cap. Ovarius, de Solut. *dec.* 27. n. 1.
 Beneficium dicti cap. conceditur Clericis, ne ad mendicitatem indecoram redigantur, *ibid.* n. 2.

SPOLIUM.

Iudex *spolium* committit, nulliter & iniuste privando reum sua possessione, *dec.* 12. n. 4.

STATUTUS.

Ultimus *statutus* attenditur, etiam in Jurepatronatus passivo, *dec.* 1. n. 10.

STATUTUM.

Statutum Pisauri liberat virum a restitutione fructuum bonorum extradotalium, quos percepit, muliere non dissentiente, *dec.* 8. n. 1.

Statuta humana reputantur favorabilia, tanquam sublevantia virum ab onere matrimonii, *ibid.* n. 2.
 Operantur quoad fructus perceptos, & consumptos circa mulieris expressum dissentium, *ibid.* n. 3.
 Excepto casu expliciti dissentus, ceteri omnes sub *statuto* comprehenduntur, *ibid.* n. 4.
 Valet donatio facta a muliere juxta facultates sibi a *statuto* attributas, *dec.* 15. n. 1.
Statutum laicale non afficit donationem juratam, *ibid.* n. 4.
 Explicatur *decif.* 113. post Fenzon ad *statutum* Urbis, *dec.* 23. n. 10.
 Explicatur *statutum* Urbis lib. 1. cap. 145. *ibid.* n. 11.
 Explicatur *statutum* Urbis lib. 1. cap. 141. *dec.* 23. n. 13.

STYLUS.

In subhaftationibus attendi debent solemnitates juxta *stylum* loci, *dec.* 10. n. 6.
 Citationis executio fieri sufficit juxta *stylum* loci, *dec.* 15. n. 2.

SUBHASTATIO.

Edicta publicari debent in publicis subhaftationibus, *dec.* 10. n. 5.
 Subhaftatio facta sine citatione partis, & decreto iudicis, nulla est, *ibid.* n. 7.

SUBROGATIO.

Lis calumniosa nullum jus tribuit pro obtinenda subrogatione gratiosa, *dec.* 1. n. 2.

SUCCESSIO.

Filii sive masculi, sive feminae de jure aequaliter succedunt matri intestatae, *dec.* 23. n. 17.

SUPPRESSIO.

Nulla est *suppressio* personatus facta a procuratore, non servata forma mandati, *dec.* 32. n. 1.

TACERE.

Nemo sibi praedicitur tacendo, ubi scit aliunde jus suum esse salvum, *dec.* 30. n. 11.

TACITUM.

Tacitum credit expresse, *dec.* 12. n. 18.
 Taciti virtus ab expresse infirmatur, *ibid.* n. 32.

TEMPUS.

Tempus novimestre non est tutum pro dimetienda die conceptionis factus, *dec.* 29. n. 10.

TERMINUS.

Termino mensis ad relucendum elapso, si creditor ultra expectet, debitori non nocet, ideo deinde potest ad deliberationem devenire absque alia citatione, *dec.* 10. n. 8.

Decif. 7. num. 1. coram Buratt. procedit, quando per obligationem superventam post elapsam terminum ad relucendum non efficitur melior conditio debitoris, *ibid.* n. 9.

Praescriptio terminum ad certum effectum, ad alium non extenditur, *dec.* 12. n. 16.

TESTAMENTUM.

Foemina restituta ad jura suavitatis, per aequalem institutionem reportata una cum masculis in testamento paterno, conlequi debet legitimam liberam a quocunque onere, *dec.* 23. n. 12.

TESTATOR.

Voluntas testatoris aperte manifestata exequi omnino debet, *dec.* 22. n. 2.

TESTIS.

Testes probant contra producentem, & ab eo causam habentes, *dec.* 15. n. 9.

Praesertim, si sint Sacerdos, & Religiosus, *ibid.* n. 10.

Militaris qualitas non probatur ex testibus pendente lite expiscatis, *dec.* 17. n. 8.

Neque ex testibus consanguineis dictam qualitatem allegantibus, *ibid.* n. 9.

Praedium contineri in Territorio decimabili probatur ex fide testium *scientiae* causam reddentium, *dec.* 18. n. 4.

Testes contra instrumenta non probant, *ibid.* n. 7. & *dec.* 19. n. 16.

Testes examinati in iudicio possessorio, probant etiam in peritorio, *dec.* 25. n. 16.

Testis falsus in uno, falsus in omnibus praesumitur, *dec.* 29. n. 11.

Testes est formiter non repetiti recipi debent ad effectum administrandi epistolae, *dec.* 30. n. 7.

TITULARIS.

Nullitas actus praedictialis Ecclesiae, allegari potest, etiam a titulari, qui illi consensum dedit, *dec.* 26. n. 6.

TOLERANTIA.

Ubi circumstantiae suadent mulieris approbationem, circa fructuum erogationem ad commodum familiae, ipsa diuturna tolerantia positivum consensum operatur, *dec.* 8. n. 14.

TRANSACTIO.

Causa urgentissima requiritur, ut partes ad transigendum cogi possint, *dec.* 28. n. 6.

Putat, ob timorem, ne veniant ad arma, ne perturbetur publica quies, vel ad finem imponendum liti diu agitatae & adhuc dubiae, *ibid.* n. 7.

Transactio convenit controversiis dubiis, non vero extinctis, vel facile dirimendis, *ibid.* n. 8.

Lesio enormissima transactionem annullat, *decif.* 28. n. 10.

Quamvis beneplacito Apostolico unitam, *ibid.* n. 11.

V

VERBUM.

Legata diversa censetur, quoties unum quolibet a suo proprio & particulari verbo regitur, *dec.* 22. n. 3.

Verba in fine dispositionis apposita applicantur illi orationi, cui adjecta legantur, non vero ad aliam omnino distinctam & separatam, *dec.* 22. n. 7.

VERITAS.

Res iudicata pro veritate habetur, dec. 19. num. 1.

VOCATIO.

Vocatio filiorum donatarii ex propria persona non admittitur, ubi de illis mentio facta non legitur, dec. 10. num. 2.

Et excluditur a stipulatione cantante pro donatario, & heredibus quibuscumque, ibid. num. 3.

Ex obligatione alieni filios donatario imposita, erui non potest illorum vocatio, ad bona donata independentem a patre, ibid. num. 5.

Donatio comprehendit vocationem filiorum donatarii ex propria persona, quando dirigitur Titio, & filiis absque mentione qualitatis hereditarie, ibid. num. 12.

Secus, ubi collata legitur in donatarium stipulancem pro se & heredibus quibuscumque, ibid. n. 13.

Alimenta relicta filiis donatarii non probant illorum vocationem ex propria persona, dec. 21. num. 4.

Sed potius illam excludunt, ibid. num. 5.

VOLUNTAS.

Voluntas testatoris aperte manifestata exequi omnino debet, dec. 22. num. 2.

FINIS INDICIS.

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

[Faint text, likely bleed-through from the reverse side]

